

BIOLOGISCHE WAARDERINGSKAART

GEMEENSCHAPPELIJKE NOTA

VAN DE RAAD VOOR HET LEEFMILIEU EN DE GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSCOMMISSIE

17 FEBRUARI 2022

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

Zowel de Raad voor het Leefmilieu (de Raad) als de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (de Commissie) hebben in het kader van hun opdrachten de bevoegdheid om initiatiefadviezen uit te brengen over de dossiers die zij behandelen.

Vanwege de uitwisseling van goede praktijken op de verschillende gebieden waarmee zij zich bezighouden, hebben zij het nuttig geacht hun kennis te bundelen en het volgende initiatiefadvies op te stellen.

Tijdens de hoorzitting van Leefmilieu Brussel over de Brusselse Waarderingskaart op 16 december 2021 vond een eerste bespreking plaats tussen de Raad en de Commissie.

1. CONTEXT

De Raad en de Commissie brengen elk een advies uit aan de Regering of aan de Gemeenten, naar gelang de dossiers. Om beter geïnformeerd te zijn in het kader van de dossiers die zij moeten analyseren, hebben zij kennis genomen van de laatste versie van de Biologische Waarderingskaart (BWK) die door Leefmilieu Brussel (LB) is opgesteld. Dit is een belangrijk en veelzeggend element, niet alleen voor alle RPA's (zoals dat van Josaphat, dat een grote biodiversiteit inhoudt), maar ook in het kader van de adviezen over de ontwerpen van GemOP's en bepaalde BBP's (bijvoorbeeld: GemOP Evere, BBP Ketel in Anderlecht), of in de komende herziening van het GBP.

Dit initiatiefadvies verwijst daarom soms naar het RPA Josaphat als het gaat om specifieke thema's of gebieden.

Ter herinnering: krachtens artikel 20 van de Ordonnantie betreffende het natuurbehoud van 1 maart 2012 is LB belast met het maken en actualiseren van een biologische waarderingskaart van het grondgebied van het Gewest, met inbegrip van een inventaris van gebieden van hoge biologische waarde die bescherming verdienen.

Die kaart wordt openbaar gemaakt volgens de modaliteiten bepaald door de Regering, die de periodiciteit van de update en de modaliteiten voor de vorm en inhoud van die kaart kan vastleggen.

De Regering kan gebieden die het beschermen waard zijn, met name de eerder genoemde gebieden eventueel uitgebreid met een buffer, aanwijzen als natuur- of bosreservaat. De Regering zou ook nieuwe beschermingsconcepten kunnen ontwikkelen, zoals het "regionaal natuurpark" om gebieden te beschermen en te ontwikkelen (bv. de Pede of de Molenbeekvallei).

Deze biologische waarderingskaart werd oorspronkelijk ontwikkeld in een nationale versie (1978) op schaal 1:25.000. Na de oprichting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) werd de kaart in de jaren 1990 door LB overgenomen in een versie 1:10.000, die minder volledig is dan de vandaag voorgestelde kaart (versie 96/98, bijgewerkt in 2010). Het hele Brusselse Gewest is ingedeeld in de zones A, B, C, D en E (de zones A hebben een hogere biologische waarde en zijn voor 95% reeds beschermd [Natura 2000-gebied, enz.]).

De voorgestelde waarderingskaart is een update die studie bureaus in 2019-2020 hebben doorgevoerd.

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

1. Methodologie en doelstellingen

Met de update is het de bedoeling om zowel volledig als gedetailleerd te zijn. Daartoe werden parallel twee kaarten gemaakt:

- de update van de BWK-kaart van 2000;
- cartografische analyse per bebouwd huizenblok.

De gebruikte instrumenten waren de volgende:

- foto-interpretatie (orthofotoplannen van 2018 om de polygonen te ontwikkelen [1807 polygonen één voor één geanalyseerd] en analyse van orthofotoplannen van 1996 en 2004 als referentie van gegevens rond 2000);
- aanvullingen op de metingen van de hoge biologische waarde (gebaseerd op eerdere geactualiseerde overzichten).

De daaruit voortkomende BWK is een combinatie van deze twee kaarten.

Het gaat dus om een "volledige" inventaris van de plantenbedekking, met de nadruk op zones van groot belang. Naast een onderzoek naar de kwaliteit van het milieu werd ook het type vegetatie bepaald (bv. of het grasland of akkerland was).

Er zij echter op gewezen dat alleen de elementen die reeds in de oude BWK-kaart aanwezig waren, zijn bijgewerkt.

De analyse per huizenblok houdt rekening met:

- de notie van een open of gesloten blok;
- de interne parameters in het blok zelf: hoeveelheid vegetatie (van 0 tot 100), vegetatieoppervlakte, biotoop van biologische waarden in het blok en doorlaatbaarheid;
- de externe parameters buiten het blok: waarde van de aangrenzende blokken, structuren die beweging in de hand werken (talud of open waterloop). De score, van 1 tot 5, is veel vloeiender met minder gelocaliseerde clusters.

De eindscore is de som van alle interne en externe scores (van 1 tot 15): dit is een volledig geautomatiseerd model volgens de vastgestelde criteria, in tegenstelling tot de beoordeling van de biologische waarde (HBW), waarvoor gedetailleerde gegevens nodig zijn over gebieden die al eerder als zodanig zijn aangemerkt.

De kwaliteit van het vegetatiedek wordt gemeten op een schaal van 5, d.w.z. de waarden A, B, C, D, E. Letters kregen de voorkeur boven een numerieke schaal (zoals in het EPB-certificaat), omdat er hogere cijfers worden gegeven en numerieke scores verkeerde informatie kunnen verstrekken (een score van 4 is niet noodzakelijkerwijs twee keer zo slecht als een score van 8).

Voorbeeld van een berekening: het Tenboschpark heeft een totaalscore van 7/15, met een biologische kwaliteit van D (geen grote huizenblokken, hoger percentage groen, grotere openheid van de blokken, interne score 7 en externe score 0).

De Raad en de Commissie zijn van oordeel dat het beter is een numerieke schaal te gebruiken die overeenstemt met criteria en die een meer samenhangende beoordeling kan geven. Het gebruik van niet-numerieke waarden brengt een heterogeniteit in de methode van waardeberekening met zich mee.

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](http://www.crd-goc.brussels)
www.crd-goc.brussels [hier](http://www.crd-goc.brussels)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

2. Gebruik van de BWK als instrument

De BWK is bedoeld als hulpmiddel bij de besluitvorming inzake stadsplanning, maar is niet vergelijkbaar met andere plannen of planningsinstrumenten die op het niveau van de ruimtelijke ordening (GBP) bestaan.

Het is een inventarisatie-instrument dat tot doel heeft basisgegevens te verstrekken om:

- zones van hoge biologische waarde die bescherming verdienen aan te duiden;
- een analyse te maken of adviezen te geven op het gebied van natuur en biodiversiteit voor de opmaak van bestemmingsplannen en stadsprojecten;
- te dienen als communicatiemiddel;
- het grote publiek te sensibiliseren.

De kaart is beschikbaar op het cartografische portaal van LB (Geodata) en als document (pdf).

Overeenkomstig artikel 20 van de Natuurordonnantie zal de update (waarschijnlijk om de 5 jaar) gebeuren door het verwerven van nieuwe gegevens (vegetatie, plaatselijke inventarissen, enz.), en door rekening te houden met de evolutie van de cartografische technieken.

2. INITIATIEFADVIES

De Raad en de Commissie onderstrepen het belang en de kwaliteit van het verrichte werk en tonen veel belangstelling voor deze waarderingskaart. Zij feliciteren Leefmilieu Brussel voor de productie van deze kaart. Zij nemen zich voor bij te dragen tot de verbetering van dit belangrijke werkinstrument, met het oog op het toekomstig gebruik en de actualisering ervan, door hieronder hun gedachten en opmerkingen te delen.

1. Methodologie

Uit de lezing van deze kaart blijkt dat ze helaas niet altijd de werkelijkheid weerspiegelt, als gevolg van het feit dat de gegevens automatisch zijn geïnterpreteerd. De manier waarop de kaart wordt gebruikt zal dus van cruciaal belang zijn en zal afhangen van de validatie van het resultaat en de methodologie.

Dynamische weergave van de kaart

De Raad en de Commissie betreuren met name dat veel gebieden waar recentelijk verstedelijkingen hebben plaatsgevonden die in 2019-2020 aan de gang waren, niet correct in kaart zijn gebracht. Dit kan tot verkeerde interpretaties leiden, met name in het kader van de herziening van het GBP (de wijk AKAROVA [Ernotte] in Elsene, Gouddal in Sint-Lambrechts-Woluwe, de wijk Ketel in Anderlecht, verkavelingen op het Engelandplateau, enz.)

Zij suggereren dat voor een dynamische beoordeling ook rekening moet worden gehouden met de evolutieve aard van de gebieden. Josaphat, bijvoorbeeld, had oorspronkelijk geen zeer hoge biologische waarde, in tegenstelling tot vandaag.

De Raad en de Commissie merken op dat de BWK niet het enige criterium is om de biologische waarde van de blokken te bepalen. In plaats van alles in de kaart te integreren, is het interessanter om de

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

mogelijkheid te hebben gegevens te kruisen, afhankelijk van de behoeften en de resultaten die bij een specifieke analyse worden nagestreefd. De Raad en de Commissie bevelen aan dat de verschillende informatielagen duidelijk in een gebruikersgids worden aangegeven.

Grootstedelijke (en intergewestelijke) schaal

De Raad en de Commissie betreuren dat de kaart niet de informatie bevat die bestaat voor het Vlaamse Gewest, dat over eenzelfde soort kaart beschikt om de ecologische continuïteit (vegetatie, water, open terrein en wildroutes) in het licht te stellen. Het GDPO heeft deze piste reeds in haar kaarten geopend. De onlangs uitgebrachte studie Open bekijkt het grootstedelijke aspect vanuit het oogpunt van de open ruimten.

Gewestelijke schaal

De Raad en de Commissie begrijpen dat er op een bepaald moment een keuze over parameters moet worden gemaakt. Deze keuze op een analiseniveau op gewestelijke schaal maakt het mogelijk andere informatie te toetsen of zelfs te integreren in andere planningselementen (zoals het GBP, of NOVA), om bijvoorbeeld te kunnen bepalen in welke zone van de BWK een vergunningsaanvraag is gelegen. Zij merken echter op dat een van de problemen voor de BWK juist gelegen is in de schaal en de definitie van de eenheid, en in de aanpassing van de methodologie als dat nodig is om bijvoorbeeld strategische doelstellingen te verwezenlijken.

Schaal van het blok

Met de binnenterreinen van huizenblokken en hun biologische waarde is bij de inventarisatie geen rekening gehouden. Deze spelen evenwel een rol in de biodiversiteit, vooral wanneer het grote en gesloten blokken zijn, omdat zij goed in staat zijn om biodiversiteit en fauna te ontvangen. Op methodologisch niveau is het aantal punten dat een zone of de basiseenheid van het huizenblok toegekend krijgt dus problematisch, vooral voor abnormaal grote blokken.

Daarom zijn de Raad en de Commissie van mening dat het in sommige gevallen beter zou zijn om voor abnormaal grote blokken een specifieke aanpak te hebben, teneinde de realiteit beter weer te geven. Bepaalde factoren, zoals de aan- of afwezigheid van wegen binnen het blok, spelen een rol bij de connectiviteit.

Bijvoorbeeld: het industrieblok in het RPA Josaphat, waar de waarden vertekend zijn door de keuze om het blok af te bakenen door externe wegen, waardoor het een te hoge totale biologische waarde krijgt. Het is verrassend om vast te stellen dat de bedrijvengedeelte van de Josaphatsite als biologisch even waardevol wordt beschouwd als het Josaphatpark in het algemeen. Volgens de Raad en de Commissie kan een industriegedeelte niet dezelfde score hebben als een parkgebied. Er is rond de bedrijven tussen het oostelijke en het westelijke deel van het gebied zeer weinig groen, dat bovendien een lage biologische kwaliteit heeft. Zij wijzen erop dat dit komt doordat het blok door wegen wordt begrensd. Een suggestie zou zijn dit type blok op te splitsen om een realistischere analyse van de situatie te krijgen, hetgeen dan tot een andere score zou leiden.

Evenzo heeft in Vorst het industrieblok "Klein-Eiland" binnenwegen die elkaar echter niet kruisen, en wordt het dus in zijn geheel beoordeeld. De spoorwegtaluds, die zeker van belang zijn, moeten evenwel worden onderscheiden van de rest van het volledig bebouwde blok, waar niet alleen enig groen ontbreekt, maar dat zich ook in een slechte staat van onderhoud en ongetwijfeld vervuiling bevindt. Dit zeer grote huizenblok, begrensd door de Paapsemlaan (oost-west), de Industrielaan, de Fonsnylaan, de Van Volxemlaan en de Luttrebruglaan, heeft een enorm potentieel voor biologische

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

heraansluitingen, dat LB reeds heeft aangewend bij de opwaardering van de oevers van de Zenne (beschreven in het Beeldkwaliteitsplan [BKP] Kanaal).

De fauna

De Raad en de Commissie betreuren het dat de BWK geen rekening houdt met de fauna: het is dus eerder een kaart die de vegetatie beoordeelt. Uiteraard zijn de beschikbare waarnemingen van de fauna niet homogeen over het gehele gebied en betekent het ontbreken van waarnemingen niet dat er op een bepaalde plaats geen fauna is. Zij menen dan ook dat de lezing van de kaart vertekend is, aangezien de per blok toegekende scores zeer verschillend kunnen zijn. In dit stadium zou het beter zijn het een "vegetatiewaardenkaart" te noemen, om elk misverstand over de reikwijdte van de in aanmerking genomen gegevens te voorkomen.

Water en bodems

Er moet een verband worden gelegd met de kwestie van de water- en bodemkwaliteit, die uiteraard van essentieel belang is voor de ontwikkeling en instandhouding van de biodiversiteit. Absorptievermogen, mogelijke grondwaterstanden en bodemkwaliteit lijken in de kaarten niet in aanmerking te zijn genomen.

Taluds

Terwijl de vorige BWK alleen de taluds van de braakliggende Josaphatsite als zones van hoge biologische waarde aanmerkte, stellen de Raad en de Commissie vast dat de nieuwe BWK dit niet meer doet, hetgeen tot verwarring kan leiden. Deze vaststelling geldt ook voor andere gebieden. Zij merken op dat voor het RPA Josaphat de taluds aan de linkerzijde, die oorspronkelijk bij de tuinen hoorden, opnieuw zijn geëvalueerd en nu deel uitmaken van het grote blok dat score A heeft gekregen. Dit is bijvoorbeeld niet het geval voor de beboste taluds aan de oostzijde, die als landschapselementen zijn gecategoriseerd en geen hoge biologische waarde hebben.

Groendaken

De Raad en de Commissie zijn het erover eens dat groendaken in de analyse moeten worden opgenomen, aangezien zij ook een biologische waarde hebben. Maar zij benadrukken dat men ze niet door elkaar mag halen, aangezien sommige weinig waarde hebben voor de biodiversiteit.

2. Strategische overwegingen en gebruik van de BWK

Paradigmaverschuiving

De BWK wordt voorgesteld als één van de documenten waarmee rekening zal worden gehouden bij de samenstelling van het Brussels ecologisch netwerk, in samenhang met het GBP.

De Raad en de Commissie zijn van mening dat er een paradigmaverschuiving nodig is, namelijk om van het stadsmilieu een ecosysteem te maken en het ecosysteendenken in te voeren. Een biologische waarde bestaat niet op zich, ze hangt af van de context. Er is behoefte aan meer open, niet-gemeneraliseerde, doorlaatbare groene ruimten waarin ook de biologische waarde hoger moet zijn. De interactie met de mens, de integratie van het maatschappelijk middenveld moet in de biologische waarde worden verrekend.

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

De Raad en de Commissie beraden zich derhalve over de vraag welke analyse-instrumenten nodig zijn om tot een op ecosystemen gebaseerde planning te komen. Het gaat erom menselijke activiteiten te integreren in een ecosysteembenadering en de waarde van de natuur te beoordelen in relatie tot de mens. Vergroening is ook nodig om sociale redenen en niet alleen om de biodiversiteit in stand te houden.

Het ecosysteem heeft niet enkel te maken met wat er in de bodem gebeurt: er moet ook een verticale analyse plaatsvinden, wat inhoudt dat men de bodem, de ondergrond en de lucht in acht moet nemen. Biomassa is tevens een belangrijk criterium dat aandacht moet krijgen in de ecosysteemvisie.

Voorts moet het verband van de biodiversiteitspotentieel-oppervlaktefactor (BAF+) met de kaart in verstedelijkte zones beter worden toegelicht.

Er is dus behoefte aan een analytisch instrument om de interactie en de complexiteit van het stadsleven te objectiveren.

De Raad en de Commissie kijken er nu al naar uit om in de nabije toekomst te kunnen beschikken over de inventaris van de voor het publiek toegankelijke groene ruimten, waardoor zij, door gegevens te vergelijken, zones met een tekort aan groene ruimten in het BHG opnieuw kunnen evalueren.

Inrichting van netwerken/beschermingsgebieden

De Raad en de Commissie onderstrepen de waarde van ecologische netwerken en het strategisch gebruik ervan zodra een visie op onderlinge verbindingen mogelijk is.

Op dit moment zijn de onderlinge verbindingen namelijk lokaal, maar voor de Brusselse strategie moet men ze op mondiaal en grootstedelijk niveau bekijken. Afhankelijk van de rol die een zone in het netwerk speelt, kan ze daardoor een andere specifieke waarde krijgen dan bij de geïsoleerde beoordeling van het gebied.

In dezelfde geest zijn de Raad en de Commissie van mening dat, hoewel het de bedoeling van de BWK is de zones A te beschermen, omdat het gaat om reservoirs van hoge biologische waarde die behouden moeten blijven, het ook interessant zou zijn zich af te vragen waar de voorkeurslocaties van deze zones in de context van een netwerk zich moeten bevinden.

Zij benadrukken bijvoorbeeld de noodzaak om de relevantie te beoordelen van het behoud van gebieden die geografisch gezien dichtbij elkaar liggen maar ecologisch gezien zeer verschillend zijn, zoals de braakliggende Josaphatsite en Schaarbeek-Vorming enerzijds, of Klein-Eiland en Neerpede anderzijds.

Denken dat een beschermingsgebied alleen verbonden is met individuele ruimten is een beetje ongelukkig. De kaart van het netwerk zal zonder twijfel aan sommige ruimten meer gewicht toekennen dan aan andere, omdat zij een verschillende functie in het netwerk hebben.

De Raad en de Commissie begrijpen dat het ecologische netwerk, zoals het thans wordt voorgesteld, een combinatie van drie factoren is:

1. de biologische waarderingskaart;
2. een beschermingsdimensie: alle Natura 2000- en in het GBP beschermde elementen (actieve en passieve bescherming), natuurreservaten, bij het erfgoed geklasseerde parken op landschapsniveau, zijn in de parameters opgenomen en worden in aanmerking genomen;

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

3. elementen van de planningsstrategie zoals de belangrijk geachte verbindingen tussen ruimten.

Deze drie elementen moeten in de biologische kaart worden geïntegreerd overeenkomstig hun weging (toewijzing van scores aan alle zones die in een kerngebied, ontwikkelingsgebied of woongebied zullen worden ondergebracht).

De Raad en de Commissie vestigen er de aandacht op dat de opwarming van de aarde een cruciale factor is waarmee rekening moet worden gehouden, vooral in de stedelijke context met, onder meer, de problematiek van de warmte-eilanden. Toekomstige keuzes zullen bepalend zijn, met name voor de ecologische netwerken en de aan te planten soorten. Het is dus belangrijk dat men bepaalt wat de ecologische doelstellingen zijn wanneer het ecologisch netwerk wordt opgezet, met name in relatie tot de stedelijke context waarin het zich bevindt.

Zo hebben de Raad en de Commissie de gebieden aangewezen die niet op blokniveau kunnen worden bebouwd (in de omgeving van Erasmus in Anderlecht, Engelandplateau, Goudal, Oefenplein van de ULB - zie de lijst in de bijlage).

Behoud van de GSI's

Hoewel de BWK een analytisch en niet-bindend document is, vragen de Raad en de Commissie, in de context van de economische uitdagingen en de overgang naar een circulaire economie, aandacht te besteden aan het verdwijnen van beschikbare industrieterreinen midden in het Brussels Gewest.

De inventarisatie moet, volgens de Raad en de Commissie, meer rekening houden met de aard van het terrein zelf en met de huidige bezetting/het huidige gebruik ervan, met dien verstande dat voor bepaalde zones de bescherming van het milieu in het algemeen afhankelijk moet worden gesteld van het huidige gebruik van de zone.

Zij achten het voor de evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het gewest namelijk van belang dat een aantal industriezones behouden blijft.

3. Conclusie

De Raad en de Commissie zijn ingenomen met de kwaliteit van het werk, maar dringen erop aan dat de methodologie voor de correctie van de huidige kaart wordt verfijnd, rekening houdend met de bovengenoemde elementen. Zij stellen daarom voor de methodologie voor wat de strategische doelstellingen betreft te presenteren en te bespreken op het niveau van bepaalde Raden (ze herinneren met name aan het probleem van de schaal en de definitie van eenheid - zie hierboven). Het zou tevens nodig zijn dezelfde inventarisatie uit te voeren voor de fauna.

Ook andere elementen zouden het analyseren waard zijn:

- de integratie van gegevens in de wijkmonitoring;
- de grootstedelijke periferie in verhouding tot de situatie in het Brussels Gewest (op het niveau van de grote woningcomplexen, de belangrijkste tendensen). In Vlaanderen bestaat er bijvoorbeeld een kaart met de warmte-eilanden. Dit zou ook een gelegenheid bieden voor de twee gewesten om samen te werken en om de kaarten waarop de koelte-/warmte-eilanden zijn aangegeven, af te stemmen;

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

- verdere analyse van de percelen in de blokken die qua oppervlakte in gunstige of ongunstige zin zijn veranderd. De Commissie stelt voor rekening te houden met het begrip "ontwikkelingstijd". Men zou kunnen specificeren of het al dan niet om een recente vergroening of naturalisatie gaat;
- Een toelichting bij de belangrijke ecologische verbindingen die op de kaart zijn aangegeven (Louizalaan, Tervurenlaan, enz.);
- de aandacht vestigen op zones met sterke contrasten: hoe kunnen we het Natura 2000-gebied op het Engelandplateau beschermen, met alle verkavelingen die zich eromheen ontwikkelen? In hoeverre kunnen conflictgrenzen worden vastgesteld (conflictzones tussen stadsuitbreiding en zones van hoge biologische waarde)?
- de BWK doen evolueren door een deel van de bevolking erbij te betrekken (natuuronderzoekers, studenten, enz.).

Het zou bijvoorbeeld interessant zijn de participatieve wetenschap te ontwikkelen door het bevorderen van toepassingen zoals Waarnemingen.be, waarmee waarnemingsgegevens kunnen worden ingevoerd;

- overwegen om naast biologische of biodiversiteitsevaluaties ook evaluaties te maken van de capaciteit van open ruimten voor recreatie, onderwijs, enz. (het Zoniënwoud is bijvoorbeeld een enorm recreatief, educatief en zelfs artistiek centrum);
- verbeteren van de waarnemingscapaciteit in het veld bij de overheidsdiensten, of door nauwere samenwerking met universiteiten. Voor beoordelingskaarten op een bepaald nauwkeurniveau zijn waarnemingen in het veld nodig;
- idealiter zou dit instrument systematisch moeten worden opgenomen in de bestaande de facto situaties van ontwerpen van GemOP's en BBP's en grondig moeten worden geanalyseerd in het kader van de MER's om rekening te houden met methodologische tekortkomingen en verbeteringen.

4. Bijlage: Lijst van gebieden die opnieuw moeten worden geëvalueerd

Anderlecht

Nieuwe wijk tussen Erasmus en de Pede - Erasmus Gardens en stapelhuis MIVB
Terreinen van het Erasmusziekenhuis
Groot blok van Klein-Eiland

Oudergem

Chirec-ziekenhuis en garagewerkplaatsen MIVB
Blok Waversesteenweg/Amblèvestraat

Sint-Agatha-Berchem

Hoogveld

Brussel-Stad

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>

Uruguaylaan (langs lijn 26)
Gevangenis van Haren
Blok ter hoogte van Budabrug tussen kanaal en Vilvoordsesteenweg
Blok tussen Vilvoordsesteenweg en De Béjarlaan
Militair Hospitaal Koningin Astrid

Elsene

Oefenplein van de ULB
Sociale huisvesting Akarova Bosvoordsesteenweg (Ernotte)

Jette

AZ VUB

Sint-Jans-Molenbeek

Blok Louis Mettewielaan/Condorlaan

Schaarbeek

Braakliggende Josaphatsite kant Generaal Wahislaan
Station Schaarbeek - spoorbaan tussen de Lambermontlaan en de Leeuwoprit

Ukkel

Drie verkavelingen op het Engelandplateau

Sint-Lambrechts-Woluwe

Verkaveling op het Gouddalplateau
Blok van de Cliniques St Luc

Secrétariat Commission
Régionale de Développement
Gewestelijke Ontwikkelings-
Commissie Secretariaat

Rue de Namur, 59
1000 Bruxelles
Naamsestraat, 59
1000 Brussel

T +32 2 435 43 56
F +32 2 435 43 99
@ crd-goc@perspective.brussels [hier](#)
www.crd-goc.brussels [hier](#)

Secrétariat du Conseil de l'Environnement
Raad voor het Leefmilieu Secretariaat

Boulevard Bischoffsheimlaan 26 -
1000 Bruxelles Brussel

T +32 2 205 68 83
@ info@cerbc.brussels
Web: <https://www.cerbc.brussels>